

P R O E V E EENER BEKNOPTENEDERUITSC

D O R

A. VAN DER SWAN

OPGEDRAGEN AAN HET KUNSTBEVORDEREND (NOOTSCHAP)

Eene taal, in het algemeen wordt gesproken of

Tot het schrijven eener taal, gebruikt men letters; onze taal zijn er

De letters worden onderscheiden in vijf klinkers en in medeklinkers; de klinkers worden

Van de letters worden lettergrepen gemaakt, en van de lettergrepwoorden, bij ons in

<p>LIDWOORDEN. Bepalende: <i>de, het.</i> Onbepalende: <i>een, eene.</i></p>	<p>ZELFSTANDIGE NAAMWOORDEN. Eigene: <i>Breda, Jan, Anna.</i> Gemene: <i>spiegel, vrouw, paard.</i> Zamengestelde: <i>avondmaal, appelboom.</i> Verkleinwoorden: <i>hondje, boompje.</i></p>	<p>BIJVOEGELIJKE NAAMWOORDEN. Oorspronkelijke: <i>lang, kort.</i> Afgelide: <i>eerlijk.</i> Zamengestelde: <i>goedhartig.</i> Stoffelijke: <i>houten, zilveren.</i> (altijd onverbogen.) Bedrijvende en lijdende Deelwoorden: <i>zingende, bemind.</i> Door van het Deelwoord een Bijvoegelijk Naamwoord te maken, ontdekt men hoe het geschreven moet worden.</p>	<p>DOORNAAMWOORDEN. Perske: <i>ik, gij, hij, zij,</i> Weerige: <i>zich, mij.</i> Beze: <i>mijn, uw, zijn.</i> Vrae <i>wie, wat, welke.</i> Aande: <i>deze, die, gene.</i> Betrake: <i>welke, die, dat</i></p>
---	---	---	--

TELWOORDEN.

Hoofd- of Grondgetallen, als:
Wortelwoorden: <i>een, zeven.</i>
Afgelide: <i>twintig, dertig.</i>
Zamengestelde: <i>vijftien, achttien.</i>
en
Algemeene Telwoorden: <i>al, ieder, elk, veel.</i>

BIJWOORDEN.

Van tijd: <i>heden, morgen.</i>
— plaats: <i>hier, ergens.</i>
— hoeveelheid: <i>veel, weinig.</i>
— hoedanigheid: <i>wel, kwalijk.</i>
— bevestiging: <i>ja, waarlijk.</i>
— ontkenning: <i>neen, niet.</i>
— twijfeling: <i>mogelijk, misschien.</i>
— aansporing: <i>welaan, lustig.</i>
— verzameling: <i>tegelijk.</i>
— afzondering: <i>inzonderheid.</i>
— vergelijking: <i>als, gelijk.</i>
— vermindering: <i>naauwelijks.</i>
— verkiezing: <i>eer, veelmeer.</i>
— aanwijzing: <i>zoo, namelijk.</i>
— ondervraging: <i>hoe, waarom.</i>
— orde: <i>eerst, daarna.</i>
— herhaling: <i>eens, tweemaal.</i>

VOORZETSEL.

Onscheidbare: <i>be, g, er, ont, ver.</i>	Verbi
en	Verhal
Scheidbare, als:	Oogme
Wortelwoorden: <i>bi, door.</i>	Reden
Afgelide: <i>halve, ge.</i>	Reden
Zamengestelde: <i>alve, rondom.</i>	Verkla
	Besluit
	Tegens
	Uitsluit
	Voorwa
	Vergel
	Toegev
	Tijdsop

Deze woorden zijn veranderlijk of onveranderlijk: de vijf eerstgenoemde zijn veranderlijk, waarvan de vier eerste door Woordging (*Declinatie*) en slacht, getal en naamval. Er zijn in onze taal drie geslachten: *mannelijk, vrouwelijk* en *onzijdig*; twee getallen: *enkelvoudig* en *meervoudig*; en vier naamvalen: *1°, 2°, 3° en 4°*. Verbuiging van de Zelfstandige Naamwoorden: *vriend, tafel* en *man*, met het Lidwoord, **MANNELIJK.**

Enkelvoudig.

1 ^o . Naamval: <i>de, een, mijn, uw, zijn, onze, hun, haar; welke, deze, die brave vriend.</i>	en 4 ^o . Naamval: <i>de</i>
2 ^o . — <i>des, eens, mijns, uws, zijns, onzes, huns, haars, welks, dezes, diens braven vriend.</i>	— <i>de</i>
3 ^o . en 4 ^o . — <i>den, eenen, mijnen, uwen, zijnen, onzen, hunnen, haren, welken, dezen, dien braven vriend.</i>	— <i>de</i>

VROUWLIJK.

Enkelvoudig.

1 ^o . en 4 ^o . Naamval: <i>de, eene, mijne, uwe, zijne, onze, hunne, hare, welke, deze, die goede tafel.</i>	en 4 ^o . Naamval: <i>de</i>
2 ^o . — <i>des, eener, mijner, uwer, zijner, onzer, hunner, harer, welker, dezer, dier goede tafel.</i>	en 5 ^o . — <i>de</i>

ONZIJDIG.

Enkelvoudig.

1 ^o , 3 ^o . en 4 ^o . Naamval: <i>het, een, mijn, uw, zijn, ons, hun, haar, welk, dit, dat groot of groote schip.</i>	en 4 ^o . Naamval: <i>de</i>
2 ^o . — <i>des, eens, mijns, uws, zijns, ons, huns, haars, welks, dezes, diens grooten schips.</i>	— <i>de</i>

Persoonlijke Voornaamwoorden.

1 ^o . Naamval: <i>ik, wij, gij, gij, hij, zij, zij.</i>	} Ligtelijk zal men nu ook de Aanwijzende Voornaamwoorden: <i>dezen, degene, dezelfde, enz.</i> kunnen verbuigen; blijvende echter altoos elkander geschreven.
2 ^o . — <i>mijns, onzer, uws, uwer, zijns, hunner, harer.</i>	
3 ^o . — <i>mij, ons, u, u, hem, hun, haar.</i>	
4 ^o . — <i>mij, ons, u, u, hem, hen, haar.</i>	

Men ontdekt gemakkelijks in plaats van het Zelfstandige naamwoord *den knecht*. Indien men zegt *hem van hem aan* en *de knecht* in den de

De Vervoeging der Werkwoorden is: zoodanig woord stellen in deszelfs *wijzen, tijden* en *personen*. Er zijn vier wijzen: de *onbepaalde wijze*, de *aanwijzende wijze*, de *aanvoegende wijze* ieder zes tijden, als: den *tegenwoordigen, verledenen* en *toekomenden* tijd; de *aantoonende* en de *aanvoegende* wijze ieder zes tijden, als: den *tegenwoordigen, verledenen* en *toekomenden* tijd; de *gebiedende* wijze heeft geene tijden.

Vervoeging van de Werkwoorden: *melden* (regelmatig, gelijkvloeiend en bedrijvend), *staan* (ongelijkvloeiend en bedrijvend), *verleden* (ongelijkvloeiend en bedrijvend).

Tegenwoordige tijd. Ik meld, sta, vergeet mij. Gij meldt, staat, vergeet u.	Onvolmaakt verledene tijd. Ik meldde, stond, vergat mij. Gij melddet, stondt, vergat u.	Volmaakt verledene tijd. Ik heb gemeld, gestaan, mij vergeten. Gij hebt — — — u — — — Gijt — — — u
---	---	--

DE NEDERLANDSCHE SPRAAKKUNST,

DOOR

DR. SWAN;

GENEESMAATSCHAP, TEN SPREUKE VOERENDE: V. W.

In het algemeen wordt gesproken of geschreven.

Om men letters; onze taal zijn er twee en twintig volstrekt noodig.

Ommedeklinkers; vde klinkers worden twee-, drie-, en verlengde klanken gevormd.

Om de lettergrepwoorden, bij ons in tien verschillende soorten afgedeeld, als:

REDEN.

VOORNAAMWOORDEN.

WERKWOORDEN.

Perske: *ik, gij, hij, zij, u.*

Wedrige: *zich, mij.*

Bezele: *mijn, uw, zijn.*

(verboegen) Vraad *wie, wat, welke.*

nden: Aannde: *deze, die, gene.*

Betroke: *welke, die, dat, wie.*

Naamwoord

hreven moet

Ongelijkvloeiende: *drijven, spreken.*

Gelijkvloeiende: *leeren, bereiden.*

Onregelmatige: *brengen, zoeken.*

Bedrijvende: *beminnen, zien.*

Lijdende: *gehaat worden.*

Onzijdige: *slapen, zitten.*

Wederkeeringe: *zich schamen.*

Onpersoonlijke: *vriezen, berouwen.*

Behulpzame: *hebben, zijn, zullen.*

(Met eenige weinige uitzonderingen, als: *kopen, loopen en stooten,*)
worden deze altijd met éénen klinker geschreven.

(Deze doorgaans met twee klinkers.)

VOORZETSEL.

VOEGWOORDEN.

TUSSCHENWERPSELS.

Verbindende: *en, ook.*

Verhalende: *hoe, dat.*

Oogmerk aanduidende: *opdat.*

Reden gevende: *omdat, want.*

Reden voortzettende: *verder, insgelijks.*

Verklarende: *dat is, als.*

Besluitende: *daarom, derhalve.*

Tegenstelling aanwijzende: *doch, maar.*

Uitsluitende: *uitgezonderd.*

Voorwaardelijke: *zoo, indien.*

Vergelijkende: *gelijk.*

Toegevende: *schoon, alhoewel.*

Tijdsopvolging aanduidende: *terwijl, inmiddels.*

Inwendige:

Van blijdschap: *heisa! ha!*

— droefheid: *ach! leider!*

— wenschen: *och! och of!*

— smeeken: *ei! ei lieve!*

— verwondering: *o!*

— verachting: *foei!*

— bedreiging: *o wee!*

— geroep: *he! holla!*

— bevel om stil te houden: *hei! ho!*

Uitwendige:

Van nabootsing: *bons! krak! plomp!*

De eerste door Woordlijging (*Declinatie*) en het laatste door Tijdvoeging (*Conjugatie*) veranderen. Declineren is een woord stellen in deszelfs ge-
: *enkelvoudig en meervoudig*; en vier naamvallen, zijnde: de vier onderscheidene wijzen, waarop men van eenen persoon of van eene zaak kan spreken:
ende, tafel en sep, met het Lidwoord, Bijvoegelijk Naamwoord en Voornaamwoord.

MANNELIJK.

Meervoudig.

1°. en 4°. Naamval: *de, mijne, uwe, zijne, onze, hunne, hare, welke, deze, die brave vrienden.*

2°. — *der, mijner, uwer, zijner, onzer, hunner, harer, welker, dezer, dier brave vrienden.*

3°. — *den, mijnen, uwen, zijnen, onzen, hunnen, haren, welken, dezen, dien braven vrienden.*

VROUWLIJK.

Meervoudig.

1°. en 4°. Naamval: *de, mijne, uwe, zijne, onze, hunne, hare, welke, deze, die goede tafels.*

2°. en 5°. — *der, mijner, uwer, zijner, onzer, hunner, harer, welker, dezer, dier goede tafels.*

ONZIJDIG.

Meervoudig.

1°. en 4°. Naamval: *de, mijne, uwe, zijne, onze, hunne, hare, welke, deze, die groote schepen.*

2°. — *der, mijner, uwer, zijner, onzer, hunner, harer, welker, dezer, dier groote schepen.*

3°. — *den, mijnen, uwen, zijnen, onzen, hunnen, haren, welken, dezen, dien grooten schepen.*

Men ontdekt gemakkelijk, door het gehoor, in welken naamval een woord staat, wanneer men een Persoonlijk Voornaamwoord
naamwoorden: *deze* in plaats van het Zelfstandige Naamwoord stelt, bij voorbeeld, in dezen volzin: *De hoedemaker geeft den hoed (van den meester) aan*
lijvende echter altoos *den knecht*. Indien men hier, in plaats der Zelfstandige Naamwoorden, Persoonlijke Voornaamwoorden zet, moet men zeggen: *Hij*
geeft hem van hem aan hem; waaruit blijkt, dat de *hoedemaker* in den eersten, de *hoed* in den vierden, de *meester* in den tweeden,
en de *knecht* in den derden naamval staat.

Er zijn vier wijzen, de *onbepaalde wijze*, de *aantoonende wijze*, de *gebleedende wijze* en de *aanvoegende wijze*. De onbepaalde wijze heeft
de wijze ieder zes en als: den *tegenwoordigen*, den *onvolmaakt verledenen*, den *volmaakt verledenen*, den *meer dan volmaakt verledenen*.

- aansporing: *welaan, lustig.*
- verzameling: *tegelijk.*
- afzondering: *inzonderheid.*
- vergelijking: *als, gelijk.*
- vermindering: *naauwelijks.*
- verkiezing: *eer, veelmeer.*
- aanwijzing: *zoo, namelijk.*
- ondervraging: *hoe, waarom.*
- orde: *eerst, daarna.*
- herhaling: *eens, tweemaal.*

Uitsluitend
Voorwaardelijk
Vergelijkend
Toegevend
Tijdsopvolgend

Deze woorden zijn veranderlijk of onveranderlijk: de vijf eerstgenoemde zijn veranderlijk, waarvan de vier eerste door Woordgng (*Declinatie*) en het lidwoord, slacht, getal en naamval. Er zijn in onze taal drie geslachten: *mannelijk, vrouwelijk* en *onzijdig*; twee getallen: *enkelvoudig* en *meervoudig*; en vier naamvallen.

Verbuiging van de Zelfstandige Naamwoorden: *vriend, tafel* en *so*, met het Lidwoord, Bijvoeg. **MANNELIJK.**

Enkelvoudig.

- 1°. Naamval: *de, een, mijn, uw, zijn, onze, hun, haar, welke, deze, die brave vriend.* en 4°. Naamval: *de, mijn, uwe, zijne, onze, hunne, hare, welke, deze, die brave vrienden.*
 2°. — *des, eens, mijns, uws, zijns, onzes, huns, haars, welks, dezes, diens*
 3°. en 4°. — *den, eenen, mijnen, uwen, zijnen, onzen, hunnen, haren, welken, dezen, dien*

VROUWLIJK.

Enkelvoudig.

- 1°. en 4°. Naamval: *de, eene, mijne, uwe, zijne, onze, hunne, hare, welke, deze, die goede tafel.* en 4°. Naamval: *de, mijn, uwe, zijne, onze, hunne, hare, welke, deze, die goede tafels.*
 2°. — *der, eener, mijner, uwer, zijner, onzer, hunner, harer, welker, dezer, dier*

ONZIG.

Enkelvoudig.

- 1°, 3°. en 4°. Naamval: *het, een, mijn, uw, zijn, ons, hun, haar, welk, dit, dat groot of groote schip.* en 4°. Naamval: *de, mijn, uwe, zijne, onze, hunne, hare, welke, deze, die grooten schepen.*
 2°. — *des, eens, mijns, uws, zijns, ons, huns, haars, welks, dezes, diens*

Persoonlijke Voornaamwoorden.

- 1°. Naamval: *ik, wij, gij, hij, zij.*
 2°. — *mijns, onzer, uws, uwer, zijns, hunner, harer.*
 3°. — *mij, ons, u, u, hem, hun, haar.*
 4°. — *mij, ons, u, u, hem, hen, haar.*

Ligtelijk zal men nu ook de Aanwijzende Voornaamwoorden: *dezen, die, degenen, dezelve, enz.* kunnen verbuigen; blijvende echter altoos elkander geschreven. Men ontdekt gemakkelijk, in plaats van het Zelfstandige *den knecht*. Indien men hier *geeft hem van hem aan hem*; en de *knecht* in den derden

De Vervoeging der Werkwoorden is: zoodanig woord stellen in deszelfs *wijzen, tijden* en *personen*. Er zijn vier wijzen: de *onbepaalde wijze*, de *aanvoegende wijze*, de *gebedende wijze* en, als: den *tegenwoordigen*, den *eersten toekomenden* en den *tweeden toekomenden* tijd; de gebiedende wijze heeft geene tijden.

Vervoeging van de Werkwoorden: *melden* (regelmatig, gelijkvloeiend en bedrijvend), *staan* (ongelijkvloeiend, bedrijvend) en *vergeten* (onbepaalde wijze).

	<i>Tegenwoordige tijd.</i>	<i>Onvolmaakt verledene tijd.</i>	<i>Volmaakt verledene tijd.</i>	<i>Gebedende wijze.</i>
<i>Aantoonende wijze.</i>	Ik meld, sta, vergeet mij.	Ik meldde, stond, vergat mij.	Ik heb gemeld, gestaan, mij vergeten.	Ik meld, sta, vergeet mij.
	Gij meldt, staat, vergeet u.	Gij melddet, stondt, vergat u.	Gij hebt — — — u — — —	Gij meldt, staat, vergeet u.
	Hij meldt, staat, vergeet zich.	Hij meldde, stond, vergat zich.	Hij heeft — — — zich — — —	Hij meldt, staat, vergeet zich.
	Wij melden, staan, vergeten ons.	Wij meldden, stonden, vergaten ons.	Wij hebben — — — ons — — —	Wij melden, staan, vergeten ons.
	Zij melden, staan, vergeten zich.	Zij meldden, stonden, vergaten zich.	Zij hebben — — — zich — — —	Zij melden, staan, vergeten zich.
<i>Aanvoeg. wijze.</i>	Dat ik melde, sta, mij vergete.	Dat ik meldde, stonde, mij vergate.	Dat ik gemeld, gestaan, mij vergeten hebbe.	Dat ik meld, sta, mij vergete.
	— gij meldet, staat, u vergetet.	— gij melddet, stondet, u vergatet.	— gij — — — u — — —	— gij meldet, staat, u vergetet.
	— hij melde, sta, zich vergete.	— hij meldde, stonde, zich vergate.	— hij — — — zich — — —	— hij meldet, staat, u vergetet.
	— wij melden, staan, ons vergeten.	— wij meldden, stonden, ons vergaten.	— wij — — — ons — — —	— wij melden, staan, ons vergeten.
	— zij melden, staan, zich vergeten.	— zij meldden, stonden, zich vergaten.	— zij — — — zich — — —	— zij melden, staan, zich vergeten.
<i>Onbepaalde wijze.</i>	Tegenwoordige tijd: <i>melden, staan, zich vergeten.</i>		<i>Gebiedende wijze.</i>	Eenzijdig: <i>meldt, staat, vergeet.</i>
	Verledene tijd: <i>gemeld, gestaan, zich vergeten hebben.</i>			Meerzijdig: <i>meldt, staat, vergeet.</i>
	Toekomende tijd: <i>te zullen melden, staan, zich te zullen vergeten.</i>			

Oppersoonlijke Werkwoorden alleen in den 3den pers. enkelvoud met het Voornaamwoord *het* vervoegd.

Onze Werkwoorden eindigen allen met eene *n*, en de meeste met *en*. Een vrij algemeene regel op het schrijven der Werkwoorden is deze: Voor den 1sten persoon, in het enkelvoud en meervoud, en ook voor den 3den persoon des enkelvouds, late men de *n* weg, en zette *en* gelijk staan. Daar, waar deze regel uitzondering ontmoet, zal ons gehoor dit ons kenbaar maken, of wel dit ons van zelf in het oog vallen. De gansch uitzondering alleen van het enkelvoud der gebiedende wijze, wanneer namelijk het Werkwoord zelf niet met *ten* eindigt.

EENIGE WENKEN OMTRENT DE S

Daar, waar de *a* of *u* alleen kan gebruikt worden, bezige men dezelve *enkel*: men schrijve dus wel: *jaar, vuur, duur*, enz. niet twee *aa* of *uu*; in uitheemsche woorden wordt de *y* (als *i* uitgesproken) gebezigd; in Nederduitsche alleen de *ij*, of dubbele *i*. Behoudens hetgene boven, aangaande het schrijven der gelijkvloeiende Werkwoorden, bij de aanwijzing derzelve, gezegd is, merkt men op, dat Werkwoorden altoos slechts met éénen klinker worden geschreven, als: *sparen, huren, presideren, regeren, gloren*, enz. Men schikke het enkelvoud naar het meervoud, wat den uitgang betreft, en spelle: *hond, plaar*, enz. dewijl men zegt: *honden, platen*, enz. Woorden, van welke men geene afleiding in *g* kan vinden, (als: *gebracht* van *brenghen*, *jagt* van *jagen*, enz.) schrijve men met *ch*: *kracht, gekoch*. Doorgaans wordt de lettergreep met *v* geopend, en met *f* gesloten: *brieff, brie-ven; schijff, schij-ven*; zijnde dit insgelks meestentijd het geëischt, de lettergreep nimmer opent: *huiss, hui-zen; laas, la-zen*, enz. Men schrijve niet meer, om het ongemakkelijke der uitspraak, *meerder, hoorer*, enz. maar voege, vóór de laatste lettergreep, de *d* in: *meerder, hoorder*. Eindelijk betrachte men dezen regel: *Rigt u naar eene beschaafde uitspraak — de afleiding — het gebruik — en de verschillende beteekenissen*. **WELAND** genoegzame teregtwijzing zullen geven.

enkelvoudig en meervoudig; en vier naamvallen, zijnde: de vier onderscheidene wijzen, waarop men van eenen persoon of van eene zaak kan spreken, *tafel* en *schip*, met het Lidwoord, Bijvoegelijk Naamwoord en Voornaamwoord.

MANDELIJK.

Meervoudig.

1° en *4°*. Naamval: *de, mijne, uwe, zijne, onze, hunne, hare, welke, deze, die brave vrienden.*
2° ————— *der, mijner, uwer, zijner, onzer, hunner, harer, welke, dezer, dier brave vrienden.*
3° ————— *den, mijnen, uwen, zijnen, onzen, hunnen, haren, welken, dezen, dien braven vrienden.*

VROUWLIJK.

Meervoudig.

1° en *4°*. Naamval: *de, mijne, uwe, zijne, onze, hunne, hare, welke, deze, die goede tafels.*
2° en *5°*. ————— *der, mijner, uwer, zijner, onzer, hunner, harer, welke, dezer, dier goede tafels.*

ONZIG.

Meervoudig.

1° en *4°*. Naamval: *de, mijne, uwe, zijne, onze, hunne, hare, welke, deze, die groote schepen.*
2° ————— *der, mijner, uwer, zijner, onzer, hunner, harer, welke, dezer, dier groote schepen.*
3° ————— *den, mijnen; uwen, zijnen, onzen, hunnen, haren, welken, dezen, dien grooten schepen.*

Men ontdekt gemakkelijk, door het gehoor, in welken naamval een woord staat, wanneer men een Persoonlijk Voornaamwoord in plaats van het Zelfstandige Naamwoord stelt, bij voorbeeld, in dezen volzin: *De hoedemaker geeft den hoed (van den meester) aan den knecht.* Indien men hier, in plaats der Zelfstandige Naamwoorden, Persoonlijke Voornaamwoorden zet, moet men zeggen: *Hij geeft hem van hem aan hem;* waaruit blijkt, dat de *hoedemaker* in den eersten, de *hoed* in den vierden, de *meester* in den tweeden, en de *knecht* in den derden naamval staat.

Er zijn vier wijzen: de *onbepaalde wijze*, de *aantoonende wijze*, de *gebiedende wijze* en de *aanvoegende wijze*. De onbepaalde wijze heeft ieder zes en, als: den *tegenwoordigen*, den *onvolmaakt verledenen*, den *volmaakt verledenen*, den *meer dan volmaakt verledenen*,

en *bedrijve*, *staan* (ongelijkvloeiend, onregelmatig en onzijdig) en *zich vergeten* (wederkeurig).

	<i>1° en 4° dan volmaakt verledene tijd.</i>			<i>Eerste toekomende tijd.</i>			<i>Tweede toekomende tijd.</i>		
<i>vergeten.</i>	<i>Ik heb</i>	<i>gemeld, gestaan, mij vergeten.</i>		<i>Ik zal</i>	<i>melden, staan, mij vergeten.</i>		<i>Ik zal</i>	<i>gemeld, gestaan, mij vergeten hebben.</i>	
—	<i>Gij</i>	<i>lt — u</i>	—	<i>Gij</i>	<i>zult — u</i>	—	<i>Gij</i>	<i>zult — u</i>	
—	<i>Hij</i>	<i>l — zich</i>	—	<i>Hij</i>	<i>zal — zich</i>	—	<i>Hij</i>	<i>zal — zich</i>	
—	<i>Wij</i>	<i>lden — ons</i>	—	<i>Wij</i>	<i>zullen — ons</i>	—	<i>Wij</i>	<i>zullen — ons</i>	
—	<i>Gij</i>	<i>lt — u</i>	—	<i>Gij</i>	<i>zult — u</i>	—	<i>Gij</i>	<i>zult — u</i>	
—	<i>Zij</i>	<i>lden — zich</i>	—	<i>Zij</i>	<i>zullen — zich</i>	—	<i>Zij</i>	<i>zullen — zich</i>	

<i>ik hebbe.</i>	<i>Dat ik</i>	<i>meld, gestaan, mij vergeten hadde.</i>		<i>Dat ik</i>	<i>melden, staan, mij vergeten zoude.</i>		<i>Dat ik</i>	<i>gemeld, gestaan, mij vergeten zoude hebben.</i>
—	<i>gij</i>	<i>— u haddet.</i>	—	<i>gij</i>	<i>— u zoudet.</i>	—	<i>gij</i>	<i>— u zoudet</i>
—	<i>hi</i>	<i>— zich hadde.</i>	—	<i>hi</i>	<i>— zich zoude.</i>	—	<i>hi</i>	<i>— zich zoude</i>
—	<i>wi</i>	<i>— ons hadden.</i>	—	<i>wij</i>	<i>— ons zouden.</i>	—	<i>wij</i>	<i>— ons zouden</i>
—	<i>gij</i>	<i>— u haddet.</i>	—	<i>gij</i>	<i>— u zoudet.</i>	—	<i>gij</i>	<i>— u zoudet</i>
—	<i>zij</i>	<i>— zich hadden.</i>	—	<i>zij</i>	<i>— zich zouden.</i>	—	<i>zij</i>	<i>— zich zouden</i>

1° en 4° wijze. { *Enkelvoudig: meldt, staat, vergeet u.* *Deelwoorden.* { *Tegenwoordige tijd: meldende, staande, zich vergetende.*
Meervoudig: meldt, staat, vergeet u. { *Verledene tijd: gemeld, gestaan, zich vergeten hebbende.*
Deelwoorden. { *Toekomende tijd: zullende melden, staan, zich vergeten.*

Persoonlijke Werkwoordenorden alleen in den 3den persoon van het enkelvoud met het Voornaamwoord het vervoegd. De vijfde der Werkwoorden is deze: Voor den 1sten persoon des enkelvouds van den tegenwoordigen tijd der aantoonende wijze late men de *n*, of *s*, late men de *n*, of *en*, weg, en zette men eene *t* in de plaats; terwijl de 1°. en ook de 3°. persoon des meervouds met de onbepaalde wijze *ns* van zelf in het *og* vallen. De gansche Vervoeging door, wordt de 2°. persoon in het enkelvoud en meervoud met eene *t* gesloten, met *n* eindigt.

WEN OMTRENT DE SPELLING.

uur, duur, enz. late twee *aa* of *uu*; maar: *jaren, vuren, duren, enz.* met slechts ééne *a* of *u*.

De *i*. *ve*, gezegd is, mere men op, dat Werkwoorden, den klank van *a* of *u* hebbende, of van uitheemschen oorsprong zijnde, hoezeer gelijkvloeiend, wijl men zegt: *honden, platen, enz.*

schrijve men net *ch*: *kracht, gekocht, wacht, enz.* zijnde dit insgelijks meestentijd het geval met *z* en *s*, welke eerste nimmer eene sluitletter is, en de laatste, zoo de klank het niet ver-

laatste lettergreep, de *d* in: *meerder, hoorder, bestuurder, enz.* gebruik — en de verschillende beteekenis der woorden; terwijl, voor het overige, de Woordenboeken van de Heeren *SIEGENBECK* en